

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת תרומה • הוצאת ממון על המצוות

במאמר זה מבאר את סוד הפסוק 'ויקחו לי תרומה', שהרועה שהשכינה תשרה בקרבן, צריך הוא להוציא ממון על המצוה ולהתכונן לקיומה כראוי, ובוה מסלק ממנו את הסטרא אחרא ורוח הטומאה הנקראים 'חנים'.

ומתוך, שיש הבדל בין לימוד התורה לקיום מצוות התלויות במעשה: **אלא אשתדלותא דאורייתא, פל מאן דבעי זכי בה** - אלא השתדלות של התורה, כל מי שרוצה זוכה בה, **אשתדלותא דקודשא בריך הוא למנדע ליה, פל מאן דבעי זכי ביה בלא אגרא פלל** - השתדלות של האדם לדעת את הקדוש ברוך הוא ולהשיגו, כל מי שרוצה זוכה בה בלא תשלום שכר כלום, שלימוד התורה הוא בדיבור ומחשבה, ואין בזה עניין הוצאת ממון שהוא שייך לתיקון 'המעשה', ועל זה נאמר הפסוק 'הוי כל צמא לכו למים'.

אבל אשתדלותא דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא - אבל השתדלות של אדם בדביקות בקדוש ברוך הוא שתלויה במעשה, מצוות ומעשים טובים, **אסיר לנטלא ליה למגנא וברינקנייא** - אסור לקחת אותה בחינם וברינקנות, **בגין דלא זכי בההוא עובדא פלל לאמשכא עליה רוחא דקודשא, אלא באגר שלים** - מפני שלא זוכה באותו מעשה כלל להמשיך עליו רוח קדושה, אלא רק כאשר עושה את המצוה בשכר שלם.

ומסיף ומבאר שרק כאשר מוציא ממון על המצוה, זוכה להעביר ממנו את רוח הטומאה ולבטל ממנו את כל הקליפות הטמאות:

וכך כתוב **בספרא דחרשי** - בספר של המכשפים **דאוליף אשמדאי לשלמה מלכא** - שאשמדאי, מלך השדים הבקי הגדול באופני שליטתם וההתגברות עליהם, לימד את שלמה המלך כלל זה מספרו: **פל מאן דבעי לאשתדלא לאעברא מניה רוח מסאבא, ולאכפניא רוחא אחרא** - כל מי שרוצה להשתדל להעביר ממנו רוח טומאה ולכפות את הרוח האחרת, **ההוא עובדא דבעי לאשתדלא ביה** - אותו מעשה שרוצה להשתדל בו, **בעי למקני ליה באגר שלים, בכל מה דיבעון מניה, בין זעיר בין רב** - צריך לקנות אותו בשכר שלם, בכל מה שייבקשו ממנו, בין מעט, בין הרבה, ובוה יבטל את כל רוח הטומאה והקליפות שלא ישלטו במצוה, וכן יטהר ויזכר ויתקן בזה את נפשו ואת מדותיו.

ומבאר את סוד הדברים, שרוח הטומאה מזדמנת כאשר האדם בטל ואינו עמל כלל, אז רודפת היא אחרי האדם להיות עמו, ורוח הקדושה אינה נקנית אלא בעמל רב, וצריך לרדוף אחריה לשומרה:

בגין דרוח מסאבא, איהו אדמון תדיר במגנא וברינקניא - מפני שרוח הטומאה היא מזדמנת תמיד בחינם, בבטלה וברינקנות, שהטומאה נדבקת באדם בלא שום הכנה ומאמץ, שאם הוא ריק ובטל, נדבקת בו הטומאה מעצמה, **ואדבון בלא אגרא** - והיא נקנית באדם בלא שכר, בחינם בלא תשלום מעות, **ויקחו לי תרומה**, **ויקחו לי תרומה ואמר, ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי** (שמות כה ב). **ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלא במצוה ולאשתדלא ביה בקודשא בריך הוא, אצטריך דלא ישתדל ביה ברינקניא ובמגנא, אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה פדקא יאות, בפום חיליה.**

והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי, יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא פמה דאת אמר (דברים טז יז) **'איש כמתנת ידו' וגו'.**

ואי תימא, הא פתיב (ישעיה נה א) **'לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב,** (ואשתדלותה בלא כסף) **ואיהו אשתדלותא**

כפתיחת המאמר מסופר על רבי שמעון ורבי אלעזר ורבי אבא ורבי יוסי שישבו יום אחד תחת האילנות בבקעה שעל יד ים גינוסר, ואמר רבי שמעון כמה נאה צל זה החופה עלינו מתוך האילנות וצריכים אנו לעטר זה המקום בדברי תורה, ועל כך פתח במאמר שלפנינו:

פתח רבי שמעון ברישא - בתחילה, **ואמר, נאמר בפסוק** (שמות כה ב) **'ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'**. פסוק זה בא ללמדנו את הדרך כיצד להידיבק בה' יתברך ולהשרות את שכינתו בעולם הזה, ועל כך נאמר **'ויקחו לי, האי מאן דבעי לאשתדלא בריך הוא** - מי שרוצה להשתדל בעשיית מעשה המצוה כראוי, ולהשתדל בו בקדוש ברוך הוא, להידיבק בו ולהמשיך את הארתו בעולם הזה, **אצטריך דלא ישתדל ביה ברינקניא ובמגנא** - צריך הוא שלא ישתדל בו במעשה המצוה ברינקנות ללא הכנה לפני המצוה, ובחינם ללא הוצאת ממון, **אלא אצטריך ליה לבר נש לאשתדלא ביה פדקא יאות** - אלא צריך לו לאדם להשתדל בו כראוי, על ידי הכנה קודם המצוה והוצאת ממון להידור המצוה, כפי כוחו וממונו. **וכך נדרש חז"ל** (ברכות נד.) **'בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך'** (דברים ו ה) - בכל ממונך.

והא אוקימנא מלה דא בכמה אתרי - והרי העמדנו דבר זה בכמה מקומות, כמה **יאות למיסב בר נש ההוא אשתדלותא דקודשא בריך הוא** - ראוי ונאה לאדם לקחת אותה השתדלות של דביקות בקדוש ברוך הוא, ולהוציא על כך ממון כפי כוחו ונדיבות ליבו, **פמה דאת אמר** - כמו שנאמר (דברים טז יז) **'איש כמתנת ידו כפרפת ה' אלהיך אשר נתן לך' וגו',** וזהו שנאמר **'ויקחו לי תרומה'**.

ומקשה מפסוק אחר שמבאר שאין צריך להוציא ממון בשביל להידיבק בקדוש ברוך הוא:

ואי תימא - ואם תאמר, **הא פתיב** - הרי כתוב (ישעיה נה א) **'הוי כל צמא לכו למים'**, כל צמא ומתאוה לתורה המשולה למים, לכו לשמוע וללמוד את דברי התורה, וממשיך שם הנביא ואומר **'אשר אין לו כסף, לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב,** שכל הצמא יכול לבוא ולשמוע את דברי התורה שנמשלו ליין וחלב, ואין צריך לכך כסף או כל תשלום אחר, **דהא איהו במגנא** - שהרי הוא בחינם, (ואשתדלותה בלא כסף)

וממשיך שם הנביא ואומר **'אשר אין לו כסף, לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב,** שכל הצמא יכול לבוא ולשמוע את דברי התורה שנמשלו ליין וחלב, ואין צריך לכך כסף או כל תשלום אחר, **דהא איהו במגנא** - שהרי הוא בחינם, (ואשתדלותה בלא כסף)

וממשיך שם הנביא ואומר **'אשר אין לו כסף, לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב,** שכל הצמא יכול לבוא ולשמוע את דברי התורה שנמשלו ליין וחלב, ואין צריך לכך כסף או כל תשלום אחר, **דהא איהו במגנא** - שהרי הוא בחינם, (ואשתדלותה בלא כסף)

וממשיך שם הנביא ואומר **'אשר אין לו כסף, לכו שברו ואכלו, ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב,** שכל הצמא יכול לבוא ולשמוע את דברי התורה שנמשלו ליין וחלב, ואין צריך לכך כסף או כל תשלום אחר, **דהא איהו במגנא** - שהרי הוא בחינם, (ואשתדלותה בלא כסף)

שהיא כהפקר, מוכנת ומזומנת להידבק בכל אדם ריק, שהליכותיו במקרה בלא הכנה והשתדלות, וְאִנִּים לְבָנֵי נִשְׂא לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּהוּ - ולאחר שרוח הטומאה נדבקה באנשים הבטלים, ללא שהוציאו על כך ממון וללא שום השתדלות מצדם, הרי היא אונסת ומכריחה אותם לשרות עליהם, וּמִפְתֵּי לֹון לְדִיּוּרָא

עֲמַהוֹן - ומפתה אותם שתדור עמהם בְּכַמְה פְּתוּיִין, בְּכַמְה אֲרַחֲיִין - בכמה פיתויים, בכמה דרכים, להיותם כמוה ולבזבז את ממונם בחינם על ריק, בהבלים ובטיוילים ובאיסורים, סְטִי לֹון לְשׁוּאָה דִּינְרִיָּה עֲמַהוֹן - והרי היא מטה אותם לשים את דירתה עמהם, שיחיו עם כח הטומאה, בהנהגת חינם, במקרה ובלא הכנה ומטרה. ולכן מי שמכין את עצמו למצוה ומוציא ממון עליה ומתאמץ ומשתדל בה ביגיעה, אין לרוח הטומאה אפשרות לשלוט בו כלל, והרי היא מסתלקת ממנו.

וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאוּ הָכִי - ורוח הקדושה אינה כך, ואינה נקנית בחינם אֶלָּא בְּאֲגַר שְׁלִים - אלא בשכר שלם, בהוצאת ממון, וּבְאֲשַׁתְּדוּלֹותָא רַב סְגִי - ובהשתדלות רב ומרובה, בזריזות וטורח הגוף, וּבְאֲתַדְפְּאוּתָא דְגַרְמִיָּה וּבְאֲתַדְפְּאוּתָא דְמִשְׁפָּנִיָּה - ובטהרת עצמו, שלא יהיה גופו משוקץ מנקבים, ובטהרה של מקומו, שיהיה ביתו נקי

מטינופת, וּבְרַעוּתָא דְלַבְיָה וְנַפְשִׁיָּה - וברצון של ליבו ונפשו, וּלְנֹאֵי דִּיכִיל לְמַרְוּחַ לִיָּה, דִּישׁוּי מְדוּרְיָה עַמִּיָּה - ולאחר כל הכנות אלו הלואי שיוכל להרוויח אותו שישים מדורו עמו.

וְעַם כָּל דָּא, דִּיְהֵךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָא - ועם כל זה, לאחר כל ההכנות האמורות למעלה, הרי זה בתנאי שילך בדרך הישר, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא - שיזהר שלא יטה לימין ולשמאל, וְאֵי לָאוּ - ואם אינו נזהר בזה, מִיַּד אֶסְתַּלַּק מִנִּיָּה, וְאֶתְרַחַק מִנִּיָּה - מיד מסתלקת ממנו ומתרחקת ממנו הקדושה, וְלֹא יִכִּיל לְמַרְוּחַ לִיָּה כְּדַבְקְדְּמִיתָא - ואינו יכול להרוויח ולקנות דביקות זו כבתחילה, שלאחר שמסתלקת ממנו הקדושה מהאדם, קשה לו לחזור ולקנותה.

וְעַל דָּא פְּתִיב - ועל כן כתוב וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, שבכדי לקבוע מקום קדושה, צריך נתנית דמים, וכן כל דבר מצוה בשביל לקנות דביקות בהשי"ת צריך לקנותו בדמים, וביגיעה מרובה, וזהו שנאמר 'מֵאֵת כָּל אִישׁ', מֵהוּא דְאֶקְרִי - מאותו שנקרא אִישׁ, דְאֶתְגַּבֵּר עַל יִצְרָיָה - שמתגבר על יצרו ביגיעה מרובה לקנות את הקדושה, וְכָל מֵאֵן דְאֶתְגַּבֵּר עַל יִצְרָיָה, אֶקְרִי - וכל מי שמתגבר על יצרו נקרא אִישׁ.

וְאִנִּים לְבָנֵי נִשְׂא לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּהוּ, וּמִפְתֵּי לֹון לְדִיּוּרָא עֲמַהוֹן בְּכַמְה פְּתוּיִין, בְּכַמְה אֲרַחֲיִין סְטִי לֹון לְשׁוּאָה דִּינְרִיָּה עֲמַהוֹן.

וְרוּחַ קוּדְשָׁא לָאוּ הָכִי, אֶלָּא בְּאֲגַר שְׁלִים וּבְאֲשַׁתְּדוּלֹותָא רַב סְגִי, וּבְאֲתַדְפְּאוּתָא

דְגַרְמִיָּה, וּבְאֲתַדְפְּאוּתָא דְמִשְׁפָּנִיָּה וּבְרַעוּתָא דְלַבְיָה וְנַפְשִׁיָּה, וּלְנֹאֵי דִּיכִיל לְמַרְוּחַ לִיָּה, דִּישׁוּי מְדוּרְיָה עַמִּיָּה.

וְעַם כָּל דָּא, דִּיְהֵךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָא, דְּלֹא יִסְטִי לִימִינָא וְלִשְׂמַאלָא, וְאֵי לָאוּ, מִיַּד אֶסְתַּלַּק מִנִּיָּה,

וְאֶתְרַחַק מִנִּיָּה וְלֹא יִכִּיל לְמַרְוּחַ לִיָּה כְּדַבְקְדְּמִיתָא.

וְעַל דָּא פְּתִיב וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה, 'מֵאֵת כָּל אִישׁ', מֵהוּא דְאֶקְרִי אִישׁ, דְאֶתְגַּבֵּר עַל יִצְרָיָה, וְכָל מֵאֵן דְאֶתְגַּבֵּר עַל יִצְרָיָה אֶקְרִי אִישׁ.

נפשי צמאה לדעת

כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

גדולי הצדיקים שליט"א מעידים: ביאור נפלא כזה טרם בא לעולם

